

9. Odpoveď ministra kultúry Slovenskej republiky D. Krajcera na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky D. Čaploviča podanú 24. augusta 2011 vo veci ochrany a revitalizácie kultúrneho dedičstva v Slovenskej republike

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 19-09-2011		
Číslo spisu: 72EDS-572/2011		
Listy: 1/4	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Minister kultúry
Slovenskej republiky

Daniel KRAJČER

Bratislava 13. september 2011
Číslo: MK 2408/2011-10/12249

Vážený pán poslanec,
so záujmom som si prečítal Vašu interpeláciu a vysoko si vážim Váš záujem o kultúrne dedičstvo. Musím však konštatovať, že Vaše obavy nie sú podložené dostatočnými informáciami.

Forma postupného obnovovania hradných zrúcanín pomocou práce nezamestnaných, ktorí sú vedení odbornými koordinátormi, sa ukázala ako vhodná a efektívna. Podmienkou uskutočňovania takýchto prác sú už zrealizované archeologické a iné pamiatkové výskumy, ako aj projektová dokumentácia. Spomínané obnažovanie ruín sa pri realizácii obnovy alebo konzervácie hradov neuskutočňuje, alebo len v minimálnej miere. Práce na záchrane hradných zrúcanín sa sústreďujú na najviac ohrozené miesta, kde je nevyhnutné statické zabezpečenie muriva, tzn. predovšetkým na kaverny v styku muriva so skalným podložíom a na zaklenutia nad okennými a dvernými otvormi. Vďaka týmto statickým zásahom sa zabezpečí murivo na ďalšie desaťročia a zachráni sa tak pred definitívnym zánikom. Dôležité je aj zabezpečenie korún muriva. Náklady na priebežnú údržbu hradných ruín sú samozrejme významne nižšie ako náklady na ich komplexnú konzerváciu. Štát disponuje len obmedzenými finančnými zdrojmi. Oprávneným žiadateľom v Dotačnom systéme Ministerstva kultúry SR (ďalej len „ministerstvo“) sú práve obce a občianske združenia, nie štátne organizácie. Dlhodobou formou zabezpečenia obnovy a údržby pamiatok je navýšenie prostriedkov v Dotačnom systéme ministerstva v programe „Obnovme si svoj dom“.

V súčasnosti ministerstvo predložilo do medzirezortného pripomienkového konania Návrh koncepcie ochrany pamiatkového fondu, ktorý požaduje od Ministerstva financií SR každoročné navýšenie Dotačného systému MK SR o 10 mil. euro na sumu 15 mil. euro ročne. Pri realizácii tohto opatrenia bude údržba konzervovaných ruín dlhodobo zabezpečená. Projekt obnovy hradov s pomocou nezamestnaných je dlhodobým projektom a má ambíciu sa rozšíriť aj na iné druhy pamiatok. Pri spolupráci s mestami a obcami a subjektmi, ktoré sa už dlhšie zaujímajú o opravu a údržbu hradných ruín, nemáme obavy o uchovanie obnovených častí hradných ruín a celkovú údržbu lokalít. Už v minulosti nadšenci pracovali na týchto

lokalitách a predpokladáme, že na týchto lokalitách sa bude aj kontinuálne pokračovať v práci a údržbe.

Ďalšou aktivitou na zabezpečenie údržby pamiatok, ktorú ministerstvo pripravuje, je zámer etablovania systému preventívnej ochrany. Princípom tejto idey je priebežné sledovanie a prípadný preventívny zásah do kultúrnej pamiatky, ktorý má za cieľ zabránenie spôsobeniu škody alebo zániku jej pamiatkových hodnôt (na základe iniciatívy, resp. súhlasu vlastníka). Zámer je navrhovaný na základe skúseností zo zahraničia (napr. Holandsko, Belgicko, Nemecko), kde obdobná organizácia „Monumentenwacht“ pôsobí od 70-tych rokov 20. storočia. Výsledkom jej činnosti je zlepšovanie, resp. zabránenie zhoršovaniu fyzického stavu kultúrnych pamiatok formou preventívnej kontroly, pričom dochádza k značným úsporám finančných prostriedkov vlastníkov týchto pamiatok. Model systému monitoringu stavebno-technickej údržby pamiatok plánuje ministerstvo predložiť ako materiál do vlády v roku 2012.

Rodné domy významných osobností, pokiaľ sú vyhlásené za kultúrne pamiatky, môžu byť podporené z Dotačného systému z programu „Obnovme si svoj dom“. Ministerstvo napr. v roku 2011 podporilo obnovu rodného domu Boženy Slančíkovej-Timravy v Polichne sumou 4.000 € a v roku 2009 obnovu rodného domu Jozefa Ľudovíta Holubyho v Lubine sumou 15.000 €. K oprávnenosti udelenia a k výške dotácie sa vyjadruje osobitná dotačná komisia, ktorá posúdi kvalitu spracovanej žiadosti, nevyhnutnosť obnovy a efektivitu vynaloženia požadovaných finančných prostriedkov.

V roku 2011 žiadatelia o dotáciu v podprograme 1.1 („Obnova kultúrnych pamiatok“) žiadali ministerstvo o dotácie v celkovej výške viac ako 48 mil. €; celková sumárna výška dotácií v tomto podprograme bola cca 2,7 mil. €. Záujem žiadateľov o poskytnutie dotácie bol teda neporovnateľne vyšší než sú možnosti ministerstva.

Ministerstvo v budúcnosti neplánuje „automaticky“ prideľovať dotácie vlastníkom tohto typu pamiatok; pri prideľovaní dotácií je viazané zákonom č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva a ďalšími predpismi upravujúcimi fungovanie dotačného systému. Podpora žiadosti závisí od kvality projektu, ktorý posudzuje odborná komisia.

Pokiaľ pamätné domy alebo expozície nie sú národnými kultúrnymi pamiatkami, je možná ich finančná podpora prostredníctvom Dotačného systému ministerstva z programu Kultúrne aktivity v oblasti pamäťových inštitúcií (múzeá, galérie a knižnice), z podprogramov 2.2 Múzeá a galérie a 2.3 Ochrana kultúrneho dedičstva za predpokladu, že nie sú národné kultúrne pamiatky a sú vedené v Evidencii zariadení, ktorých aktivity majú charakter múzejnej

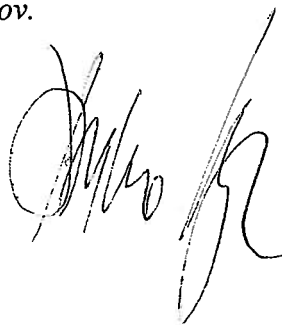
prezentácie (evidenciu vedie Slovenské národné múzeum). Cieľom podprogramov 2.2 Múzeá a galérie a 2.3 Ochrana kultúrneho dedičstva, v súlade so strategickými materiálmi ministerstva na ochranu, obnovu, rozvoj a prezentáciu súčasti kultúrneho dedičstva, je podpora vybraných projektov najmä z oblasti tvorby a šírenia kultúrnych hodnôt múzeí a galérií a zabezpečenia ochrany a bezpečnosti kultúrneho dedičstva prostredníctvom technického, technologického, elektronického alebo mechanického vybavenia a zariadenia objektov a priestorov. Jednou z priorít podprogramu 2.2 je predovšetkým podpora múzeí a galérií, ktoré tvoria sústavu múzeí a galérií na Slovensku a sú tiež zapísané v Registri múzeí a galérií Slovenskej republiky. Tento fakt však nediskriminuje a ani nezabraňuje aj iným samozrejme oprávneným žiadateľom, ktorí v zmysle nastavených podmienok dotačného systému a priorít podprogramu požiadajú o dotáciu ministerstvo. V tomto zmysle môže o dotáciu požiadať napr. aj zriaďovateľ rodného domu či pamätnej izby slovenských osobností, ktoré nie sú národnými kultúrnymi pamiatkami a sú vedené v Evidencii zariadení, ktorých aktivity majú charakter múzejnej prezentácie. Predložené žiadosti o poskytnutie dotácie sú posudzované, resp. podporované, nielen v kontexte priorít štátnej podpory v oblasti múzeí, galérií a celkovej výšky disponibilných finančných prostriedkov účelovo určených na podporu v programe 2 Kultúrne aktivity v oblasti pamäťových inštitúcií (múzeá, galérie a knižnice), ale aj v kontexte kvality predložených projektov.

Vážený pán poslanec, ako vyplýva z uvedeného, je v záujme ministerstva získať čo najviac prostriedkov na podporu kultúrnych pamiatok zo štátneho rozpočtu ako aj z iných zdrojov. Nie je možné však uspokojiť všetky druhy pamiatok, je potrebné sústrediť sa predovšetkým na pamiatky najvýznamnejšie a na pamiatky bezprostredne ohrozené zánikom. Očakávame aktivitu v záujme záchrany pamiatok od osobností slovenského národa aj od obcí a vyšších územných celkov, ktoré sú oprávnenými žiadateľmi v projektoch cezhraničnej spolupráce a v projektoch štrukturálnych fondov.

S pozdravom

Vážený pán

Doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc.
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky
Národná rada Slovenskej republiky
Nám. Alexandra Dubčeka 1
Bratislava

*Na vedomie:
Richard Sulík
predseda Národnej rady Slovenskej republiky*